

Rosteme na zahradě!

Zní to jako vzkaz, který v době covidové nechaly děti učitelé ve třídě (a zmizely ven, kde se dá dýchat). Ve skutečnosti jde o název projektu, jehož cílem je přesunout alespoň část výuky do zahrady, která na mnoha školách zatím leží ladem.

Nový program vyrostl loni na půdorysu projektu Bioodpad není odpad, jehož prostřednictvím pražská neziskovka Ekodomov už pár let pomáhá se zaváděním kompostování do škol a školek. Kompostovací projekt prošel jarní fází akceleračního programu Climate Challenge pořádaného pražským Impact HUBem, a inovoval se tak, aby více reagoval na skutečné potřeby příjemců. Díky aplikaci metody Human Centred Design se totiž ukázalo, že třídění bioodpadu a jeho následné zpracování vnímají školy spíše jako okrajovou záležitost a za mnohem atraktivnější (a hlavně zábavnější) považují pěstování (byť ve vlastnoručně vyrobeném kompostu). Epidemiologická situace hodně nahrá-

la také většímu zájmu o učení venku. Jako nejpraktičtější se přitom jeví využití k realizaci projektu školní zahrady.

Koordinátor Adam Šlégl vysvětluje: „Ke spolupráci jsme sice přizvali zahradní architektky, ale náš koncept není primárně založený na finančně náročných úpravách. Spíše na dobrých nápadech a na ‚objevování přírody‘, která už na zahradě a v jejím bezprostředním okolí je, jen potřebuje oživit prostřednictvím zajímavých činností. Využíváme synergie zkušeností s přírodní pedagogikou (které se více než deset let věnují naši kolegové v lesní škole Šárynka) a s badatelským učením (na němž je založen náš outdoorový kroužek Malý průzkumník přírody).“

Jde se na to

„Pokusnou“ školou pro inovovaný projekt se na podzim stala Scioškola z Prahy 6. Že šlo o oboustranně dobrou volbu, se během nestandardního průběhu projektu ukázalo hned několikrát. Celý proces realizace byl poznamenaný určitou hektičností, která plynula z podvědomé obavy, že projekt může (tak jak začal) kdykoli zase skončit. Možná právě proto se tým složený z designérky Jany Holoubkové Vařečkové, koordinátora kompostovacích aktivit Ekodomova Adama Šlégl, průvodkyně Heleny Maternové a dětí pustil hned začátkem září do práce. Cílem bylo během pěti čtvrtěčních dopolední společně na-

vrhnout a posléze proměnit předzahrádku u vstupu do školy.

Místo zdoluhavého vyprávění o tom, jak si při vytváření návrhu počíná zahradní designérka, se Jana jednoho rána objevila ve škole. Během prvního společného dopoledne děti pochopily, proč se v matematice učí měrné jednotky (přece aby věděly, kolik čtverečkových zahrádek se jim vejde na terasu), k čemu slouží znalost světových stran (aby při zahradničení tušily, odkud kam svítí slunce), proč se v botanice probírají světlomilné rostliny (aby dokázaly správně osadit slunný záhon). Zjistily, jak vypadá profesionální návrh, naučily se pracovat s metrem i kompasem. Rýsovaly, kreslily a malovaly. A hlavně během společného brainstormingu chrlily nápady, které se postupně během několika dalších čtvrtěčních dopolední pomalu zhmotňovaly v předzahrádku před školou.

Nastupuje kompostovací profesionál

Druhý workshop vedl Adam, jehož profese je snad ještě zajímavější než Janina. Je totiž kompostovací profesionál a s dětmi

šel opravdu do hloubky, protože k jeho tématům patří kromě kompostování také půda a život pod zemí. Na pomoc si vzal podomácku vyrobený kompostér, který tu v dílně osaměle přežil jarní karanténu i letní prázdniny a nutně potřeboval zresuscitovat. Při podrobnějším zkoumání obsahu se ukázalo, že v kompostu nepracují zdaleka jen žížaly, ale také další půdní rozkladači – mnohonožky, chvostokoci, stínky a svinky... Po hodině pozorování si děti začaly zvířátka přátelsky pojmenovávat po svém. Nikdo už se neštítel, a dokonce došlo i na přepočítávání žížal.

Následující týden vystřídal netradiční zoologii jakési improvizované dílny. Bylo třeba posprejovat vymytý a nové založený vermikompostér, před školou založit záhon a obestavět ho lavičkami smontovanými z palet. Práce jak na katedrále! Ale dětem hořely uši a nařadí šlo z ruky do ruky. Skoro se to stihlo!

Funguje to online i v reálu

Poslední den projektu už mohly děti sledovat jen online. Předzahrádka zůsta-

la sice ještě „rozvrтанá“, ale něco malého, skutečného se ten den přece jen povedlo. Když se děti připojily, viděly Janu s Helenou, které u vchodu „v přímém přenosu“ zasadily popínavku akébie. Ta tu bude děti vítat, až se po „prázdninách“ vrátí.

Kromě všech těch činností, které si děti během projektu vyzkoušely a osahaly, zažily ještě něco mnohem důležitějšího. Viděly, jak dospělí dokážou i za nestandardních okolností spolupracovat. Jak řeší zdánlivě neřešitelné problémy (třeba kde přes noc sehnat chybějící palety), improvizují (sázejí i přes internet) a neztrácejí motivaci, protože se navzájem podporují a pomáhají si. Společnými silami nakonec vytvoří něco, co fakt funguje: I když je to „jenom“ záhon a pár paletových laviček před školou.

V projektu zaměřeném na intenzivnější využívání školní zahrady k učení, bádání, kompostování a pěstování je ještě volná kapacita. Nechcete se přidat? Pište Adamovi Šléglovi na: adam.slegl@ekodomov.cz. ■

Hana Doležalová, Ekodomov
Foto: archiv Ekodomova